

Wciornastek tytoniowiec (*Thrips tabaci* Lindeman, 1888 ssp. *communis* Uzel, 1895)

1. Systematyka

Rząd - przylżeńce (*Thysanoptera*)

Rodzina - wciornastkowate (*Thripidae*)

2. Biologia i opis gatunku:

Gatunek, w zależności od długości okresu wegetacji rośliny żywicielskiej posiada od kilku do kilkunastu pokoleń w sezonie wegetacyjnym. Na cebuli obserwowany jest od maja do zbioru, w czterech do pięciu pokoleniach. Zimują samice w glebie. Wiosną, gdy temperatura gleby przekroczy 10°C i w polu pojawią się rośliny zielne rozpoczyna się wychodzenie samic z zimowisk i zasiedlanie roślin. Na cebuli dorosłe osobniki pojawiać się mogą w pierwszej połowie maja zasiedlając ją od fazy rozwoju liści (skala BBCH 1/13) i pozostają na roślinach do zbioru. Jedna samica składa około 100 jaj w ciągu całego życia. Jeśli cebula włożona do przechowalni zasiedlona była przez wciornastka, wówczas po wyjęciu jej z przechowalni następuje dalszy rozwój szkodnika w cebuli pod suchymi łuskami.

Morfologia, dorosłe samice osiągają od 1,0 do 1,3 mm długości są zabarwione na kolor żółty, szarobrazowy lub ciemnobrunatny. Mają wydłużony, przecinkowaty kształt ciała dwie pary wąskich, otoczonych delikatną frędzlą skrzydeł i 7 członowe czułki. Dorosłe samce są nieco mniejsze. Jaja jasno kremowe, małe, składane do tkanki liścia co sprawia, że gołym okiem są niewidoczne. Larwy do 1 mm długości, wąskie najpierw kremowe, później przybierają kolor żółty. Nimfy nie widoczne, bytują w glebie.

3. Opis uszkodzeń rośliny

W okresie wegetacji wciornastki żerują na całej nadziemnej części rośliny. W momencie nalotu na cebulę duża część szkodnika żeruje na liściach w okolicy pochwy liściowej. W miarę wzrostu populacji zasiedlają całą powierzchnię liści. Liść w miejscu skupiska złożonych jaj załamuje się tworząc osłonę dla kolonii larw. W miejscu pobierania soku przez wciornastka powstają małe, białe-srebrzyste plamy. W bliskim sąsiedztwie plamek wciornastek pozostawia swoje odchody w postaci czarnych, nieco wypukłych kropek. Opisane wyżej objawy początkowo występują na roślinie placowo. W miarę wzrostu populacji obejmują całe liście powodując wcześniejsze o 2 do 3 tygodni zasychanie cebuli, a w konsekwencji obniżkę plonu.

Wciornastek tytoniowiec - larwy na liście

Wciornastek tytoniowiec – owad dorosły

Wciornastek tytoniowiec – uszkodzenia na cebuli

Wciornastek tytoniowiec – uszkodzenia szczypioru

4. Metodyka wykonania obserwacji

Efektywność ochrony cebuli przed uszkodzeniami powodowanymi przez wciornastka tytoniowca zależy od stwierdzenia początku zasiedlania cebuli przez opisywany gatunek

Wciornastek może rozpocząć zasiedlanie rośliny od fazy 2-4 liści właściwych (skala BBCH: 1/13), która przypada zazwyczaj w okresie pierwszej połowy maja. Szkodnik zaczyna zasiedlanie roślin od cebul rosnących na brzegu pola. W związku z tym początek prowadzenia stałego monitorowania wciornastka występującego na cebuli powinno rozpocząć się od roślin brzeżnych (do 2-3 m w głąb plantacji) w pierwszej dekadzie maja. Dokładne przeglądanie około 50 roślin w 5 punktach wokół plantacji należy prowadzić na początku 1 raz w tygodniu do początków lipca, później co 2 tygodnie. Po stwierdzeniu obecności szkodnika i przeprowadzeniu zwalczania dalsze obserwacje należy prowadzić co 2 tygodnie również na 50 roślinach rosnących po przekątnej pola. Objawy obecności wciornastka tytoniowca na cebuli mogą być również zaobserwowane po wyjęciu jej z przechowalni. Porażona cebula ma zapadniętą łuskę w okolicy szyjki, a po zdjęciu suchych łusek widoczne są drobne ciemne plamy i wybrzuszenia, a nawet nieliczne larwy lub osobniki dorosłe wciornastka na łuskach mięsistych.

5. Próg zagrożenia i terminy zabiegów

Progiem zagrożenia dla cebuli jest od 6 do 10 osobników wciornastka na roślinie wielkości 3 - 5 liści właściwych (skala BBCH 1/13 do 15). Jest to liczebność osobnika przy której należy rozpocząć zwalczanie. Zwalczanie omawianego gatunku na cebuli wymaga wykonania 2 cykli zabiegów po 2 opryskiwania roślin w odstępach siedmiodniowych każdy. Pierwszy cykl zabiegów należy wykonać po stwierdzenia progu zagrożenia lub obecności larw na pojedynczych roślinach, a drugi w początkowym okresie zasychania roślin przed zbiorem. Drugi cykl zabezpiecza przed wprowadzeniem szkodnika do przechowalni.

6. Ocena szkodliwości

Ocenę szkodliwości należy prowadzić w sezonie wegetacyjnym gdy rośliny rozpoczynają budować cebulę (skala BBCH 4/41-45). Termin ten przypada w zależności od odmiany i terminu siewu w trzeciej dekadzie czerwca lub w pierwszej dekadzie lipca. Dla dokonania oceny należy wybrać losowo 250 roślin z różnych części pola, po 25 roślin rosnących w sąsiedztwie i przeprowadzić dokładną analizę licząc wszystkie ruchome stadia wciornastka na lustrowanych roślinach. Następnie należy wyliczyć średnie porażenie dzieląc sumę znalezionych wciornastków przez liczbę przeglądanych roślin.

Ocena stopnia uszkodzenia:

- słaby: do 5% roślin zasiedlonych, średnio do 10 szt. wciornastków na roślinie;
- średni: do 10% roślin zasiedlonych, średnio od 10 do 15 szt. wciornastków na roślinie;

- silny: powyżej 10% roślin zasiedlonych, średnio powyżej 10 szt. wciornastków na roślinie.